

37.091.39(082)

С 91

Міністерство освіти і науки України
Криворізький державний педагогічний університет
Кафедра педагогіки і методики трудового навчання

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРАЦІ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

Кривий Ріг
2006

2. Володина Л.К., Кучма А.И. Выполнение сборочных механизмов на примере одноступчатого редуктора. Методическое пособие.

3. Вышнепольский И.С. Техническое черчение. – М.: "Высшая школа", 1988.- 220с.

4. Дружинин Н.С., Чувиков Н.Т. Черчение. – М.: "Высшая школа", 1982.- 223с.

Пінська О.Л.,

канд. пед. наук, доцент

кафедра психології КДПУ

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Підготовка вчителя, здатного розвивати сутнісні сили особистості учня, потребує зорієнтованості навчального процесу у вищій школі на розвиток самодіяльної особистості майбутнього вчителя, здатного до творчої самоорганізації всіх видів діяльності на основі самоосвіти, самовиховання, саморозвитку. Вуз повинен розвивати у студента творчі здібності, потребу і здатність бути суб'єктом власної навчально-пізнавальної діяльності, орієнтувати його на самовизначення, самоактуалізацію.

Метою даної статті є виявлення можливостей особистісно орієнтованого навчання в формуванні студента як самосвідомого і відповідального суб'єкта власного розвитку, суб'єкта взаємодії.

В психолого-педагогічній літературі розуміння особистісно орієнтованого навчання виходить із теорії діяльності, у відповідності з якою засвоєння змісту і способів діяльності здійснюється у процесі власної активності індивіда, в результаті чого діяльність виступає одночасно процесом формування здібностей і функцій особистості. Тому

навчання досягне мети тоді, коли воно буде спрямовувати власну творчу діяльність студента.

Особливістю особистісно орієнтованого навчання є: визнання студента основною діючою фігурою навчально-виховного процесу, робота викладача із його суб'єктивним досвідом, залучення кожного до самостійного вибору способів пізнавальної діяльності; перенесення акценту з дидактичної мети на розвиток особистості студента; максимальна реалізація активності, самостійності, ініціативи та творчості студента.

Велике значення для формування творчої особистості студента в умовах особистісно орієнтованого навчання мають мотиви діяльності, які стимулюють ініціативу, творчу активність, формують передумови суб'єктивно значимої діяльності. Мотиви такої діяльності найбільш успішно формуються при відчутті радості від творчої діяльності, задоволення від спільної роботи з однокурсниками.

Творчість неможлива без вдячі. Людина не може існувати без успіхів, які сприяють життєвому самоствердженню. Тому однією з провідних якостей, яка впливає на становлення творчої особистості студента, є адекватне уявлення про себе, свої можливості, що потребує формування у студентів позитивної Я-концепції, яка являє собою сукупність настанов – уявлення індивіда про себе, самооцінку, в якій відображається ступінь розвитку у особистості почуття самоповаги і виступає умовою реалізації її творчих можливостей.

Технологія особистісно-орієнтованого навчання забезпечує перехід від авторитарної взаємодії до співпраці, за якої акцент переноситься на самостійну особистісно значиму учбову діяльність, від оцінки результатів навчальної діяльності до переважної оцінки її процесуальної сторони, що змінює позицію студента від виконавської до рефлексивної, і позицію викладача, який із ролі транслятора знань перетворюється на організатора пізнавальної діяльності студентів, союзника в пошуку знань.

Практика довела, що в ситуаціях співробітництва, коли дії кожного студента залежать від дій інших, всі учасники впевнені в можливості досягнення спільної мети, збільшуються можливості для

сприйняття, оцінки і переробки навчальної інформації, успішніше встановлюється взаємний контакт, який забезпечує співбесідникам дії внутрішнього, мотиваційного плану, проникнення в зміст інформації, яка стає предметом роздумів, збудження до пізнавальної діяльності. В процесі співпраці відбувається обмін думками, діями, комунікація партнерів, рефлексія, що створює можливості приведення індивідуальних дій у відповідність із формою взаємодії, активізує пізнавальні процеси.

Однією з найголовніших складових особистісного зростання студента є розвиток творчих здібностей, на основі яких створюються передумови для ефективної взаємодії з оточуючими, збагачуються його знання щодо власних творчих ресурсів і можливостей, формується позитивне ставлення до себе як суб'єкта різних видів діяльності. Індивідуальний підхід до студентів в процесі навчання дає можливість викладачу помітити різницю в темпах виконання ними творчих завдань, швидкість та якість потрібних для цього дій, гнучкість та самостійність мислення, вміння вибирати раціональні прийоми розумової діяльності. Творче засвоєння знань, вироблення власної точки зору на проблему, перенесення засвоєних знань та вмінь в нові ситуації сприяє формуванню творчої особистості майбутнього вчителя.

Доведено, що навіть обдарована людина не може ефективно самореалізуватися, якщо вона не вірить у власні сили. Тому вирішення кожного творчого завдання повинно приводити до „ситуації успіху”. При організації творчої діяльності доцільно підбирати такі методи, які б органічно поєднували гру, вирішення педагогічних ситуацій, дискусію, дослідницьку діяльність, що сприяє формуванню самостійності, активності студентів, розвиває їх уявлення, фантазію, творче мислення.

Учбова взаємодія не зводиться тільки до прийому інформації, вироблення спільних рішень. Вона включає в себе в прихованому вигляді і відношення її учасників. Вироблення спільної думки в значній мірі залежить від характеру взаємовідносин, які обумовлені положенням кожного в системі групових взаємин.

Характер відносин, які складаються у навчальному процесі в

значній мірі визначаються установками викладача на спілкування зі студентами, його власною позицією на взаємодію з ними, тактикою в поведінці, та рівнем професійної етики. В залежності від того, які стосунки в навчальному процесі моделює викладач (монологічні чи діалогічні), який особистісний сенс несе для кожного студента їх зміст, залежить формування суб'єкта взаємодії. Якщо викладачі будують свої відносини зі студентами на основі принципу гуманізму, ставлячись до кожного з них як до найвищої цінності – студенти сприймають викладача не як носія інформації і контролера, а як людину, метою діяльності якої є створення умов для їх самостійного зростання. Вияв викладачем зацікавленості у спільній зі студентами діяльності, створення відповідної творчої атмосфери на заняттях, доброзичливість, відсутність категоричних оцінок і критики, поважне ставлення до думки кожного, готовність стати на його точку зору, визнання права на свій варіант відповіді, помилкове судження – все це створює атмосферу співтворчості.

Видатний український психолог Г.С. Костюк писав, що „виховання за своєю суттю – це керівництво індивідуальним становленням людської особистості..., виховувати – це проектувати поступове становлення якостей майбутньої особистості і керувати здійсненням накреслених проєктів”(2, с.38).

Тому вирішення проблеми формування творчої особистості студента значною мірою залежить від творчого потенціалу викладача, який забезпечує педагогічне управління розвитком можливостей студентів в навчально-виховному процесі, сприяє формуванню мотивів діяльності, рис характеру, здібностей, психічних процесів, які забезпечують успішність в творчій діяльності майбутнього вчителя.

Отже, особистісно-орієнтоване навчання передбачає право студента на самовизначення та самореалізацію в процесі пізнання через оволодіння способами навчальної діяльності і таким чином створює умови для підготовки особистісно-зорієнтованого учителя, який зможе за словами Ш. Амонашвілі „залучити дітей до процесу творення самих себе”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бех І.Д. Особистісно орієнтоване виховання: Науково-методичний посібник. - К: ІЗМН, 1998. - 204 с.
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. - К: 1972. - 244 с.

Кучер С.Л.

доцент ІПФ КДПУ

ХУДОЖНЬО-ТВОРЧА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБСЛУГОВУЮЧОЇ ПРАЦІ НА ЗАНЯТТЯХ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Студенти першого-другого курсів індустріально-педагогічного факультету мають слабку художню підготовку. Це пов'язано з тим, що в більшості загальноосвітніх шкіл недостатня увага приділяється художньо-естетичному розвитку учнів, а при наборі абітурієнтів на навчання із спеціалізацій "технічна праця" та "обслуговуюча праця" художня обдарованість не враховується. Проте вивчення навчальних планів та програм і досвід практичної діяльності в школі підтверджують, що для успішної професійної діяльності майбутній вчитель трудового навчання повинен мати естетичний смак, розвинену художню уяву, художньо-творчі уміння.

Метою статті є обґрунтування можливостей художньо-творчої підготовки студентів індустріально-педагогічного факультету, що є необхідним у формуванні таких професійних якостей майбутнього учителя трудового навчання, як майстерність, творчий підхід, художньо-естетичний смак.

Проблемам художньо-творчої підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності присвячені останні наукові дослідження у галузі педагогіки: М.М. Кир'ян (формування естетичних почуттів у майбут-